

Rechtskrondig Weekblad

REDACTIE : Italiëlei, 99, Antwerpen

Abonnement : 100 fr. per jaar

Vereeniging zonder winstgevend doel

BEHEER : Lange Leemstraat, 99, Antwerpen

Postchecknummer : 3185.22

INHOUD :

Mr FRANS WILDIERS. — Het Recht van den Huurder van een Handelshuis bij het einde van zijn Huurceel. — Wet van 30 Mei 1931.

RECHTSPRAAK.

Burgerlijke Rechb. Yper. — 9 November 1931. — Pachtontbinding bij akkoord - Geen opzegtermijn.

Boetstraffelijke Rechb. Turnhout. — 13 November 1931. — Uitoefening geneeskunde en uitbating apothec.

Koophandelsrechtbank Brugge. — 14 Juli 1931. — Niet uitvoering van een aannemerswerk - Art. 1388 B. W. - Schadevergoeding - Verzekeringmaatschappij.

Boetstraffelijke Rechb. Gent. — 7 Januari 1932. — Auto ongeval - Verantwoordelijkheid.

Werkrechtssraad van beroep Antwerpen. — Verbrekking dienstcontract.

INGEZONDEN BIJDRAGEN. — Pandgeving van aktien, Mr J. De Glas.

BIBLIOGRAPHIE. — Julien Bonnecase. — Philosophie de l'impérialisme et science du droit.

BALIELEVEN.

Het Recht van den Huurder van een Handelshuis bij het einde van zijn Huurceel. - Wet van 30 Mei 1931.

Op 30 Mei 1931 hebben de Wetgevende Kamers belangrijke wijzigingen gebracht aan Titel 8 van het derde boek van het Burgerlijke Wetboek.

Deze wijzigingen afgekondigd in het Staatsblad van 1-2 Juli 1931 werden achter art. 1762 gevoegd en genummerd 1762bis tot 1762septimo. De artikels 1762 tertio tot 1762 septimo vormen het tweede deel bis van Titel 8.

We nemen ons voor hier in het kort een dezer wijzigingen te beschouwen nlk. deze vervat in artikel 1762⁴ en 1762⁵.

Vooraf echter willen we de andere bepalingen dezer nieuwe wet eveneens opgeven:

a) Nietigheid der uitdrukkelijk vermelde ontbindende voorwaarde. — De rechter zal dus in alle geval hebben uitspraak te doen over de ontbinding der huurovereenkomst op grond van niet naleving van een der clausen van het contract.

b) Recht tot overgave van de huurovereenkomst en onder-te-verhuren op voorwaarde dat de onderverhuring of de overgave tesamen gebeurt met den afstand van het handelsfonds en het geheel der rechten van den huurder betreft. Het verbod echter tot overgave der huurovereenkomst blijft in zijn geheel bestaan, wanneer de verhuurder of zijn familie een gedeelte van dezen eigendom bewoont.

De verhuurder die denkt te rechte zich te mogen verzetten tegen de overgave of de onderverhuring kan zijn verzet doen beteekenen. De Vrederechter der plaats waar het verhuurde goed gelegen is zal zich alsdan uit te spreken hebben.

c) Recht van den huurder op een vergoeding bij het einde van zijn huurceel voor de meerwaarde die het verhuurde goed heeft verkregen door de uitbating van een handelszaak.

Deze wet heeft bij ons zoowel als in andere landen aanleiding gegeven tot menigvuldige besprekingen en beschouwingen pro en contra. Ingevolge art. 1731 van het Burgerlijk Wetboek herneemt de ei-

genaar zijn goed zooals hij het vroeger in huur gaf, alle rechtsverband tusschen eigenaar en huurder houdt op en er zal opnieuw een wederzijdsche toestemming moeten ontstaan om dit rechtsverband te herstellen. In een der belangrijkste bepalingen der nieuwe wet erkent de wetgever in het hoofd van den huurder een recht op schadevergoeding, dit onder zekere voorwaarden nochtans, die we hierna willen vermelden.

Onze wetgevers hebben klaarblijkend de verstrekkende bepalingen der Fransche wet van 30 Juni 1926, gewijzigd op 22 April 1927 op de handelseigendommen niet tot de hunne willen maken. Deze wet namelijk erkent dat de voortdurende uitbating van een handelshuis, als huurder, gedurende een bepaalden tijd, voor dezen laatsten, bij het eindigen van zijn huurceel, het recht doet ontstaan voor een nieuw tijdstip, deze uitbating voort te zetten. De eigenaar kan nochtans mits betaling eener vergoeding, gelijkstaande aan de schade toegebracht door deze weigering tot hernieuwen, terug in het bezit komen van zijn verhuurde goed. Dit alles behoudens enkele uitzonderingen waar we hier niet verder op ingaan.

Bij ons wordt dit voorkeurrecht tot hernieuwen der huurovereenkomst niet absoluut overgenomen, alleen wordt onder zekere voorwaarden een recht op vergoeding aangenomen voor het geval de huurovereenkomst niet hernieuwd wordt en voor het geval er bepaalde schade is ontstaan.

We willen ons de moeilijkheden niet ontveinen die het tot stand komen dezer wet zijn voorafgegaan. Aan de eene zijde, het door de Burgerlijke Wet gesanctioneerde recht van den eigenaar zijn eigendom na de in huurgeving in goeden staat van bewaring, geheel en vrij terug te ontvangen. Anderzijds de gegronde klacht der huurders die bij het einde van hun huurceel onverbiddelijk de straat worden opgezeten, en de vruchten der door hen langzaam opgebouwde handelszaak, door den eigenaar zagen weghalen, die bezit

363

ging nemen van zijn vrijgekomen goed of het aan een hooger prijs ging verhuren.

Er komt dan bij het nog vage en juridisch betwiste karakter van het handelsfonds. In de wet van 25 October 1919 (1) op de in pandgeving van het handelsfonds werd dit begrip nader omschreven en bepaald, het handelseigendom als een geheel van roerende goederen beschouwd, dat een afzonderlijke waarde daartelt. Dit zal meermaals het heele bezit uitmaken van een kleinhandelaar, vandaar de beschouwing van dit bezit waarin de huidige wet gedeeltelijk althans heeft willen voorzien.

In welke gevallen zal de huurder zijn recht op vergoeding kunnen doen gelden?

1) Er moet een uitbating geweest zijn van een détailhandel;

2) Bij het einde der huurceel moet de eigenaar of een derde dezelfde of een gelijkaardigen handel beginnen in het vrijgekomen goed;

3) De huurder moet in de zes maanden die het einde van zijn huurceel voorafgaan, de voorrang tot hernieuwen der huurovereenkomst gevraagd hebben.

Wat de vergoeding betreft:

1) Deze zal berekend worden ingevolge de verhooging der huurwaarde aan dewelke de huurder zal meegewerkt hebben 't zij door het stichten, 't zij door het uitbreiden van zijn handel;

2) Deze zal enkel verschuldigd zijn indien de gemiddelde huurwaarde berekend voor de drie laatste jaren der inbezitneming met een vierde de gemiddelde huurwaarde overtreft der drie eerste jaren;

3) De hoogst mogelijk verschuldigde vergoeding aan den huurder zal gelijk zijn aan de huursom van het laatste huurjaar;

4) Elk der partijen zal het recht hebben de als vergoeding te betalen som, tegensprekelijk door de rechtbank te doen vaststellen;

5) De vraag mag ingediend worden voor het einde der huurceel, maar ze is verjaard één jaar na het einde der huurovereenkomst;

6) De huurder mag de verhooging der huurwaarde door alle middelen van recht bewijzen, getuigen inbegrepen;

7) De betaling der vergoeding mag niet geëischt worden voor het einde der huurovereenkomst.

Het zal den lezer al dadelijk gebleken zijn dat, al kunnen de voorwaarden die het den huurder mogelijk maken een recht te doen gelden op vergoeding ons redelijk voorkomen, de bepaling der vergoeding zelf en de manier om ze vast te

364

stellen eerder als een ontzenuwing van het vooropgezette recht van den huurder moet worden beschouwd. Misschien wel als een soort tegengif voor het eerst zoo duidelijk erkende recht.

Al is het de praktijk die de doelmatigheid dezer nieuwe wet zal moeten uitwijzen, toch weze het ons toegelaten enkele aanmerkingen desaangaande in het midden te brengen.

Het zal eerstens den lezer gebleken zijn dat, wil er sprake kunnen zijn van vergoeding, de gemiddelde huurwaarde der drie laatste jaren der inbezitneming met een vierde de gemiddelde huurwaarde der drie eerste jaren moet overtreffen. Dit veronderstelt dus een huurtijd van zes jaren ten minste. De huurder die door ouderdom of ziekte, tegenslag in andere zaken niet meer in de mogelijkheid verkeert de hernieuwing van zijn huurovereenkomst aan te vragen, zal alle recht op vergoeding hem zien ontvallen, zelf wanneer hij door zijn persoonlijk werk van jaren een bloeiende handelszaak heeft tot stand gebracht.

En nu beschouwd in de huidige tijdsomstandigheden, nu we in alle steden van het land een sterke daling der huurprijzen ook der handelshuizen vaststellen, zal het den huurder nog mogelijk zijn, gezien deze daling in de huurwaarde van zijn handelshuis, een vermeerdering van een vierde, door de met succes bekroonde uitbating van zijn handel, te bereiken, op de huurwaarde der drie eerste jaren die nu juist de jaren waren waar zeer hoge huurprijzen konden worden gerekend? Zijn recht op vergoeding wordt in alle geval heel problematisch in de gegeven omstandigheden.

Maar nu abstractie gemaakt van dezen crisistijd en teruggeplaatst in een tijd van vaste waarden en vaste prijzen, brengt deze wet waarlijk de oplossing en voldoening aan de huurders van de handelshuizen? Wij meenen dat het resultaat eerder gering zal zijn. De poging is zoo schuchter, het erkende recht zoo met beperkingen ingekort, zoovele voorwaarden zijn gesteld, dat weldadige gevolgen zich eerder zelden zullen doen gevoelen.

Ware het dan niet de tijd nadat deze wet hare proeven zal hebben geleverd in overweging te nemen of het oogenblik niet daar is om over te gaan tot het opstellen van een definitief statuut tot regeling der verhuring van handelseigendommen. De regeling en de bescherming dezer nieuwe waarde blijven een punt aan de dagorde niettegenstaande de wet van 30 Mei 1931 en zijn ons inziens niet voldoende opgeklaard met het oog op een goede rechtsbedeeling.

Mr Frans WILDIERS.

(1) Een wet van 10 Mei 1919 spreekt van een handelsfonds met het oog op de vergoeding wegens oorlogsschade spruitende uit het verlies der meubelen dienstig tot de uitbating.

BURGERLIJKE RECHTBANK VAN YPER

9 NOVEMBER 1931

Voorzitter: M. Hans
Rechters: M.M. Mattan en Heyvaert
Pl.: Mr Lommez en Mr Delobel

PACHTONTBINDING BIJ WEDERZIJDSCH TOESTEMMING VAN PARTIJEN — OPZEG NIET VEREISCHT.

Het staat aan pachter en verpachter vrij krachtens art. 1774 van het Burgerlijk wetboek bij wederzijdsche toestemming in den loop van den pachttermijn een einde aan de pachtovereenkomst te stellen, dit zonder eenige verplichting van opzeg, gedaan in den vorm van art. 1775 B. W.

Van I... en Van L... t/ L...

Aangezien de huidige vordering voor doel heeft den verweerder te hooren veroordeelen om de door hem in pachtgenome hofstede, de aanleggers toebehoorende, onmiddellijk ter beschikking van deze laatsten te stellen en tevens hen eene som van 2.000 fr. te zien toekennen als vergoeding voor de schade door de eischers ondergaan ten gevolge der onrechtmatige handeling des verweerders;

Aangezien het blijkt uit de gegevens der zaak en namelijk uit eene mondelinge mededeeling van den heer Vrederechter des Kantons Hooghlede, dat de ter zake betrokkene partijen op 7 Juli 1931 en dit bij toepassing van 't laatste § van art. 1774 van het Burgerlijk Wetboek, geldig vanaf 1 October 1931 en bij wederzijdsche toestemming een einde gesteld hebben aan de pachtovereenkomst welke tusschen hen bestond;

Aangezien het daarenboven bewezen is dat hoogervermelde ontbindingsovereenkomst, na 7 Juli 1931, door beide partijen zelfs vrijwillig is uitgevoerd en zodoende is bevestigd geweest; dat immers van de eene zijde in uitvoering van kwestieuze overeenkomst de aanleggers zich tegenover een nieuwen pachter hebben verbonden en dat van de andere zijde de verweerder op 3 Oogst 1931 gansch de landbouwbeekleding der betrokkene hofstede openbaar heeft doen verkoopen;

Dat er dus geen twijfel kan bestaan nopens het sluiten der door aanleggers ingeroepen overeenkomst;

Aangezien uit bovengemelde beweegredenen dient afgeleid dat de eischers volkomen recht hebben op de onmiddellijke vrije beschikking der kwestieuze hofstede;

dat de verweerder hier dus vruchteloos oppert als zoude bij gebrek aan regelmatten opzeg gedaan in den vorm van art. 1775 B. W. het ingeroepene akkoord van 7 Juli 1931 volkomen nietig zijn en van geener waarde;

Aangezien de kwestie van opzeg immers hier ter zake niets te zien heeft, daar krachtens art. 1774 B. W. het partijen ten allen tijde vrij staat gedurende den pachttermijn bij wederzijdsche toestemming gesloten voor den bevoegden Vrederechter een einde aan den pacht te stellen hetgeen hier wel het geval is geweest (zie Gourdet en Closon, Bail à ferme n° 100);

Aangezien verders de aanleggers wegens geleedene schade eene som van 2000 frank vorderen; aangezien voornoemde vraag ten deele mag ingewilligd worden daar verweerder in gebreke is gebleven op 1 October 1931 de kwestieuze hofstede te verlaten, niettegenstaande hij zich des aangaande tegenover de aanleggers uitdrukkelijk verbonden had, en zoo doende aan dezen schade heeft berokkend;

Aangezien nochtans sinds voornoemden datum, de verweerder geene vruchten meer opgedaan heeft en slechts enkel de gebouwen nog gebruikt heeft; dat diensvolgens de door de eischers geleedene schade voldoende zal hersteld zijn door het toekennen eener som van 500 fr.

Om deze redenen:

De Rechtbank, alle verdere of tegenstrijdige besluitselen van hand wijzende, veroordeelt den verweerder onmiddellijk de door hem gebruikte hofstede, gebouwen en landerijen, te verlaten en volledig ter vrije beschikking der aanleggers te stellen; zegt dat in geval hij hieraan niet zoude voldoen de eischers het recht hebben verweerder met de zijne en alles wat hem toebehoort buiten op straat te zetten zelfs manu militari, dit onder voorbehoud van alle andere rechten, voor wat

betreft de uitvoering der pachtersverplichtingen; veroordeelt tevens den verweerder te betalen aan de eischers, ten titel van schadevergoeding, de som van 500 fr. met de gerechtelijke intresten en de kosten des geding.

Verklaart het tegenwoordige vonnis uitvoerbaar bij voorraad, niettegenstaande alle verhaal en zonder borg dit binnen de perken van art. 137 W. B. R.

BOETSTRAFFELIJKE RECHTBANK TE TURNHOUT

13 NOVEMBER 1931

Eenige Rechter: M. Janssens
O. M.: M. Subst. Huybrechts
Pl.: Mr F. Collin (van Antwerpen)

GENEESKUNDE — APOTHEKERIJ — UITOEFENING.

Om de twee bedrijven, die van geneesheer en van apotheker, samen uit te oefenen, is het vereischt dat belanghebbende zijn bestendig verblijf neme in de localiteit waar zijn «Dépôt» berust, en het staat hem niet vrij het zelve uit te breiden met ook elders, 't is gelijk waar, het bijkomend bedrijf van apotheker te gaan uitbaten.

O. M. t/ F..., dokter in de medecijnen

Beticht van te Beersse (Kanton Turnhout) in den loop van 1931: zijnde doctor in geneeskunde, een anderen tak van geneeskunde uitgeoefend te hebben of op eenige andere wijze de geneeskundige praktijk geëxerceerd te hebben, dan waartoe hij volgens den inhoud der wet op de geneeskunde gerechtigd is, zich bevindende in staat van eerste hervalling;

Gezien het bevel der Raadkamer dezer rechtbank in dato vijftienden October 1931, betichte verzendende voor de boetstraffelijke rechtbank van dit arrondissement;

Gezien de processtukken;

Gezien de dagvaardiging;

De onderrichting plaats gehad hebben de ingevolge de voorschriften der wetten en besluiten;

Gehoord den getuige in zijne verklaringen en betichte in zijne middelen van verdediging, zijnde betichte vertegenwoordigd door Meester Jozef Mathé, advocaatpleitbezorger te Turnhout, die verklaart voor hem te verschijnen;

Gehoord Mijnheer Huybrechts, Substituut Procureur des Konings, in zijne vorderingen;

Aangezien het onderzoek der zaak heeft uitgewezen dat de beklagde, doctor in geneeskunde, in den loop van 1931, op bepaalde dagen, te Beersse (Kanton Turnhout) ten huize van zekeren Lauwers, gekend onder den bijnaam van «Wonderdokter», klanten ontving en hun tegen betaling afkooksels van kruiden afleverde, die daar met behulp van laatstgenoemde en zonder dat er regelmatige opslag van geneesmiddelen bestaat, werden voorbereid en vervolgens bewaard in genummerde flesschen;

Aangezien, ingevolge art. 16 van het Koninklijk Besluit van 31 Mei 1885, de geneesheeren, wanneer zij verlangen gebruik te maken van het voorrecht om zelf geneesmiddelen af te leveren, dadelijk daarvan kennis moeten geven aan de geneeskundige commissie der provincie, en dat bovendien, wanneer zij gemachtigd zijn geneesmiddelen af te leveren, zij zich moeten gedragen naar de voorschriften van art. 3 van zelfde Koninklijk Besluit, bepallende al wat zich in de opslagplaats bevinden moet;

Aangezien de beklagde die verordeningen heeft nageleefd, voor wat betreft zijn «Dépôt» te Brecht, alwaar hij gehuisvest is en ook consultaties geeft, en medicamenten aflevert door de tusschenkomst van den vader van voornoemden Lauwers, bijgenaamd «Zandboer», maar dat het bestaan dier regelmatige opslagplaats het voorbereiden en uitdelen van artsenijen, zooals dit te Beersse geschiedt, niet wettigt; immers, om de twee bedrijven — die van geneesheer en van apotheker — samen uit te oefenen, is het vereischt dat belanghebbende zijn bestendig verblijf neme in de localiteit waar zijn «Dépôt» berust, en het staat hem niet vrij hetzelfde uit te breiden met ook elders, 't is gelijk waar, het bijkomend bedrijf van apotheker te gaan uitbaten; dat de wet de aldus bevoorrechte praktizijnen niet heeft willen onttrekken aan het toe-

zicht en aan de verordening, waaraan zij den verkoop van artsenijen onderworpen heeft, spreekt van zelf, en laat zich overigens logisch afleiden van wat geschreven staat in artikels 2 en 6 der wet van 9 Juli 1858, en in artikel 7 van het Koninklijk Besluit van 31 Mei 1885;

Aangezien er hier anderszins geen onderscheid dient gemaakt tusschen «Officine» en «Dépôt» (vermits tegenover de opzieners der apotheken, voor wat het inacht nemen der voorschriften van artikels 17 en 26 van laatstgenoemd Koninklijk Besluit betreft, een «officine» met een «Dépôt» wordt gelijk gesteld; en, dat het ter zake artsenijbereidingen geldt, waarvan de verkoop aan hooger gemelde wettelijke bepalingen onderworpen is, kan niet betwist worden, dewijl het voortbrengselen zijn van zelfstandigheden die, ten gevolge der ondergane behandelingen, hunne natuurlijke gedaante verloren hebben;

Aangezien uit wat voorgaat volgt dat de betichte F... te Beersse (Kanton Turnhout, in den loop van 1931, zijnde doktor in geneeskunst, een tak van geneeskunde uitgeoefend heeft op eene wijze waartoe hij volgens den inhoud der wet op de geneeskunde niet gerechtigd is;

Aangezien het tevens uit de stukken van het onderzoek blijkt dat de genoemde betichte door het Beroepshof, zitting houdende te Brussel, op dertien Juli 1900 negen en twintig een eerste maal veroordeeld is geworden, bij toepassing van art. 19 der wet van 12 Maart 1818, rakende de geneeskunde; dat dit arrest kracht van gewijsde verkregen heeft op het oogenblik der huidige overtreding, en dat betichte zich dus in staat van eerste hervalling bevindt;

Gezien artikels 40, 42 van het strafwetboek; 11 en 19 der wet van 12 Maart 1818; 1 der wet van 30 December 1832; 91 van het Koninklijk Besluit van 1 September 1920, door den heer Voorzitter aangeduid;

Om deze beweegredenen:

De Rechtbank veroordeelt betichte, wedersprekelijk, tot eene geldboete van honderd en zes frank, vervangbaar bij gebrek aan betaling binnen den wettelijke termijn door eene gevangenzitting van eene maand.

Zegt dat gemelde geldboete, bij toepassing der wetten van 2 Januari 1926, art. 176, en 27 December 1928, art. 1, door den heer Voorzitter aangeduid, verhoogd is met zestig opcedieën en gebracht op zeven honderd twee en veertig frank.

Verwijst betichte tot de kosten, beloopende honderd en twee frank zestig centiem.

Verklaart verbeurd de aangeslagen flesschen en kruiden, aan verwezene toevoerende, en die gediend hebben of bestemd waren om de inbreuk te begaan.

Gelast het Openbaar Ministerie met de uitvoering van het tegenwoordig vonnis.

KOOPHANDELSRECHTBANK TE BRUGGE

2e KAMER — 14 JULI 1931

Eenige rechter: M. Soenen
Referendaris: M. Edw. Maertens
Pl.: Mr J. Schramme, Mr R. Aricot en Mr J. Devestel

Art. 1382 VAN HET B.W.B. — UITVOERING VAN AANNEMINGSWERK — RECHT VAN NIET-UITVOERING VOOR AANNEMER — SCHADE DOOR AANNEMER VEROORZAAKT — VERGOEDING DOOR VERZEKERARAAR.

De art. 1382 en vlgg. van het B. W. regelen de verantwoordelijkheid der schade, die veroorzaakt wordt buiten het verband van een overeenkomst.

De schade, die den eigenaar aangedaan wordt, door het uitvoeren van een onderneming, steunt op het verdrag onder partijen gesloten en op art. 1797 van het B. W.

De eigenaar en zijn werkmans moeten het werk goed uitvoeren zonder hun eigenaar te beschadigen. Zij moeten beginnen met hunne medewerking te weigeren, wanneer slecht werk bevolen wordt, of wanneer zij in zulkdanige omstandigheden moeten werken dat er daardoor noodeloos een gevaar voor den eigendom ontstaat.

In het beding waarin de verzekeraar de stoffelijke schade aan derden slechts vergoed, wanneer het samenvalt met een lichamelijke ongeval aan den verzekerde of zijn aangestelde, is het niet noodzakelijk dat twee ongevallen samenvallen, doch enkel een stoffelijke schade met een lichamelijke ongeval; dit is het geval wanneer de werkmans gekwetst wordt, omdat hij een begin van brand wil uitdooven.

Mutuelle Courtraisienne t/ Lammens t/ L'Etoile

Gezien het exploit van zaakinstel...

Gezien het exploit van oproeping tot waarborging ...

Gehoord...

Aangezien de eiscleres, van rechtswege in de plaats gesteld van hare verzekerde, Wed. Nestor Grijspeert, de veroordeeling van den verweerder opvoert, tot de betaling van 4000 fr. schadevergoeding;

Aangezien de verweerder zijnen verzekeraar «L'Etoile» tot waarborging in het geding oproept;

Aangezien de twee gedingen samenhangen en dienen samengevoegd te worden;

Aangezien de verweerder eene onderneming van schilderwerk aanvaard had in het huis van Wed. Gryspeert; dat op 28 Februari 1930 de werkmans die gelast was met de uitvoering der werken, de blaaspip gebruikt om de oude verf van een vensterkosijn weg te branden, en dat gedurende dit werk, de gordijnen en een tapijt in brand geraakten en vernield werden; dat de eiscleres de schade vergoed heeft aan Wed. Gryspeert en aldus in hare plaats gesteld is jegens de personen die verantwoordelijk zijn voor deze schade;

Aangezien de verweerder vaststelt dat de eiscleres geen verkeerde handeling onder het werk ten laste legt van dezen werkmans, doch hem enkel verwijt dat hij nagelaten heeft elk gevaar van brand te weren, en ongetwijfeld de gordijnen af te nemen vooraleer de blaaspip te gebruiken; dat hij beweert dat deze nalatigheid niet schuldig is en dat de werkmans niet verplicht was deze gordijnen weg te nemen, zooveel te meer dat de eigenares reeds in andere kamers de gordijnen afgenomen had op de raadgeving van dezen werkmans dat hij aldus haar vertrouwen niet bedrogen had;

Aangezien de verantwoordelijkheid van den verweerder niet kan gesteund worden op de art. 1382 en volgende van het B. W. die de regels voorschrijven voor het geval dat de aangestelden een schade veroorzaken aan vreemden, buiten het verband van eene overeenkomst; dat zij gesteund moesten worden op het verdrag dat bestaat tusschen de partijen en op het art. 1797 B. W., waarbij de ondernemer verantwoordt over zijn werkvolk;

Dat het dus niet dient te onderzoeken indien de betwiste verzuimenis ten laste van den verweerder kan gelegd worden in het raam van art. 1382, noch indien de werkmans het betrouwen van den eigenaar verschalkt heeft;

Aangezien de ondernemer en bijgevolg zijn werkmans het werk goed moeten uitvoeren zonder den eigenaar te beschuldigen; dat zij hun medewerking moeten weigeren wanneer hun slecht werk bevolen wordt, of wanneer zij in zulkdanige omstandigheden moeten werken dat er zichtbaar een gevaar van beschadiging ontstaat voor den eigenaar, gevaar dat kan geweerd worden (1134-1135 B. W.);

Aangezien het zoo gevaarlijk was te werken met de blaaspip dat de werkmans de eigenares verzocht had de gordijnen af te nemen, terwijl hij in andere kamers werkte; dat het onverschoonbaar is dat hij hetzelfde verzoek tot de eigenares niet gericht heeft, toen hij het afbranden der verf aanving in de kamer, waar de brand ontstaan is; dat het hem niet toegelaten was in deze omstandigheden te werken, zolang hij de eigenares niet aangemaand had het gevaar van brand weg te nemen; dat het slechts bij weigering van de eigenares was, dat zijne verantwoordelijkheid kon betwist worden;

Aangezien de verweerder niet beweert dat zijn werkmans de eigenares vermaand heeft dat het tijd was de gordijnen af te doen, dat hij bijgevolg verantwoordelijk is over de schade, die den brand veroorzaakt heeft en die overigens kon voorzien worden;

Aangezien er geen betwisting bestaat over het bedrag der schade;

Over de vordering tot waarborging;

Aangezien de opgeroepen verweerster «L'Etoile» den hoofdverweerder verzekerd heeft tegen de stoffelijke schade aan derden door het beroepsgevaar tot een bedrag van 2000 fr.;

Dat er nochtans bedongen werd, dat zij binnen de gebouwen waar de ondernemer werkt, slechts vergoeden zou de stoffelijke schade aan derden te gelijker tijd veroorzaakt met een lichamelijke ongeval, waarvan de verzekerde of zijn aangestelde het slachtoffer zou zijn;

Aangezien de opgeroepen verweerster beweert dat zij niets moet vergoeden omdat het stoffelijke ongeval niet vergezeld of niet voorafgegaan werd door een lichamelijke ongeval;

Aangezien zij aldus de bewoording van het verzekeringsverdrag verdraait; dat het samengaan niet moet bestaan tusschen twee ongevallen, doch enkel tusschen een stoffelijke schade en een lichamelijk ongeval;

Aangezien het niet betwist wordt dat de werkmán gekwetst werd omdat hij het begin van brand wilde uitdooven, bijgevolg gedurende de ontwikkeling van de beschadiging;

Om deze redenen:

De Rechtbank voegt de gedingen n° 7541 en n° 8347 samen;

Verwijst Lammens tot het betalen van 4000 fr. aan de eischeres « La Mutuelle Courtraisienne » met de rechterlijke kroozen en tot de gedingkosten.

Veroordeelt « L'Etoile » om Lammens te waarborgen tegen alle veroordelingen tegen hem alhier uitgesproken tot het bedrag vastgesteld in de verzekeringsovereenkomst;

Verwijst ze tot de kosten van het geding tot waarborging...

BOETSTRAFFELIJKE RECHTBANK GENT

2e KAMER — 7 JANUARI 1932

Rechters: M.M. Dubois en Morel de Westgaver (geassumeerde)

Pl.: Mr De Schryver, Mr DeCnyf en Mr De Saegher

AUTO ONGEVAL — VERANTWOORDELIJKHEID.

Niettegenstaande de dubbele fout begaan door betichte, namelijk gereden te hebben in overdueren snelheid en in de richting naar links, dient de verantwoordelijkheid voor de gevolgen van het ongeval slechts voor 1/3 ten laste gelegd van betichte en voor 2/3 ten laste van het slachtoffer dat volledig achteloos de baan overstak, en de minste voorzichtigheidsmaatregelen op den rijweg verwaarloosde.

O. M. en Burgerlijke Partij Laroy t/ A...

Over de gegrondheid der betichting en de verantwoordelijkheid.

Overwegende dat uit de instructie der zaak en de verhandelingen welke ter zitting plaats hebben gehad is gebleken dat te Mariakerke op 5 November 1930, betichte,

a) bij gebrek aan vooruitzicht of voorzorg doch zonder inzicht eens anders persoon aan te vallen, onvrijwillig slagen of kwetsuren heeft veroorzaakt aan de Meyere;

b) geleider eener auto, met een snelheid heeft gereden, die gevaarlijk was voor het publiek en hinderend voor het verkeer, namelijk niet voortdurend van zijne snelheid meester is gebleven en deze niet derwijze heeft geregeld dat hij vóór zich een voldoende vrije ruimte behield om voor eene hindernis het rijtuig tot stilstand te brengen;

Overwegende dat, op dien datum, de Meyere, slachtoffer werd van een erg ongeval te Mariakerke ongeveer aan de doorsnede der Van Varenwijkstraat en van den Brugschen steenweg, dat hij ten gevolge van zijne wonden overleed op 8 November 1930;

Overwegende dat betichte kwam gereden uit de richting van Mariakerke langs den rechterkant der baan; dat het blijkt uit de verklaring der getuigen B... Bl... E... dat de auto zeer snel reed; dat de snelheid der auto, door betichte gevoerd niet kan betwist worden, vermits betichte het slachtoffer in het zicht kreeg minstens veertig meter vóór de aanrijding volgens getuige B... en dat de auto slechts 12 à 15 meter voorbij de plaats der aanrijding kon stoppen;

Overwegende dat betichte ten einde eene steekkar voorbij te steken, die door getuige B... rechts der baan werd voortgestuurd, naar links reed, dat het slachtoffer de Meyere rechts der baan op een viertal meter vóór de steekkar stapte en plotseling zonder zich te verzekeren of er geen gevaar opdaagde de steenweg naar links overstak;

Overwegende dat in plaats van zijne snelheid te verminderen en zelfs te stoppen wanneer de Meyere de steenweg overstak, betichte in dezelfde snelheid naar links reed, waarschijnlijk met het doel het slachtoffer voorbij te rijden alvorens deze den overkant van den steenweg zou bereiken,

dat de twee fouten door betichte begaan: onverminderde snelheid en richting naar links, de aanrijding voor gevolg hadden;

Overwegende dat zoo betichte de koelbloedigheid en de geestestegenwoordigheid verloor die van een autogeleider geëischt worden, dit vooral toe te schrijven is aan de handelwijze van het slachtoffer, hetwelk de minste voorzichtigheidsmaatregelen verwaarloosde en gansch achteloos de baan overstak, dat de voetgangers wel het recht hebben op den rijweg te gaan maar dat zij zelf moeten waken over hunne veiligheid en voor plicht hebben zich te verwijderen voor aanbollende rijtuigen (Corr. Rechtbank Luik, 24-3-30; Revue Droit P. & C. 1930, blaz. 939);

Overwegende dat de fouten door betichte begaan voor hem eene verantwoordelijkheid opdringen van 1/3 in de gevolgen van het ongeluk; dat de overige 2/3 moeten ten laste van het slachtoffer gelegd worden;

Overwegende dat de schade billijk mag geschat worden als volgt... (zonder belang).

WERKRECHTERSRAAD VAN BEROEP TE ANTWERPEN

Voorzitter: M. Van Oekel

Pl.: Mr J. Franck en Mr R. Victor

t/ Mr E. Van den Bosch en Mr Herman Le Bon

DIENTCONTRACT — VERBREKING.

I. De aanlegger welke beweert dat verweerders, in strijd met de door hem aangegane verbintenissen, enkel toonkunstenaars regelmatig ingeschreven bij de T. K. V. in het orkest op te nemen, moet het bewijs leveren dat de uitsluiting van enkele orkestleden bekend was aan verweerders.

II. De bediende welke lichtvaardig en onregelmatig zich zelf heeft willen rechten, geeft daardoor blijk van gemis aan tucht, en maakt zich schuldig aan onrechtmatige contractbreuk.

Het conflict in de Vlaamsche Opera te Antwerpen

Gezien...

I. Over de vordering Schrey t/ Dierckx en Tokkie, ingeleid bij exploit van 17 Oktober 1931.

Dat deze vordering er toe strekt de tusschen partijen bestaande overeenkomst van dienstverhuring verbroken te hooren verklaren ten lasten van gedaagden Derickx en Tokkie, met veroordeeling dezer laatste tot het betalen van het bedrag van zes maanden wedde, zegge 9900 fr. als schadevergoeding;

Dat deze vordering werd gesteund op twee beweegredenen:

1) Dat de gedaagden weigerden en nalieten de wedde over de laatste halve maand van het speelseizoen 1930-1931 van den aanlegger te betalen, en

2) Dat de gedaagden in overtreding van artikel II van het kontrakt het orkest van den K. Vl. Opera zouden hebben samengesteld ook uit toonkunstenaars niet regelmatig ingeschreven bij de wettelijke erkende beroepsvereniging « Toonkunstenaars van Antwerpen »;

Aangezien de eerste dezer beweegredenen klaarblijkelijk ongegrond is daar over de vordering van den aanlegger tot uitbetalen van de bedoelde halve maand wedde, er voor het verzoeningsbureau van de werkrechtersraad van Eersten Aanleg van Antwerpen, hieromtrent eene regeling tusschen partijen is getroffen geworden, de uitbetaling dier halve maand wedde verschuivende naar het volgende speelseizoen, bij schrijven van 1/4 — September, Oktober, November en December, en dat door beroeper voor den raad van beroep is erkend geworden dat slechts de schijf vervallende einde November en einde December onbetaald is gebleven;

Dat dus bij het inleiden der vordering op 17 Oktober 1931 de beroepenen hieromtrent blijken voldaan te hebben aan al de toen ten hunnen laste vervallen en eischbare verplichtingen;

Betreffende de tweede ingeroepen beweegredene de aanwerving of in dienst houden door de bestuurders van den K. Vl. Opera van orkestleden niet regelmatig aangesloten bij de Toonkunstenaars vereniging;

Dat hier wordt bedoeld op de feiten die op 1-2 en 3 September 1931 bij het aanvangen der herhalingen van het orkest tot voorbereiding van de opening van den opera die eenige dagen nadien moest plaats hebben, hebben aanleiding gegeven tot het afbreken van alle betrekkingen tusschen de gedingvoerende partijen, en het aanleggen der huidige rechtsvervolgingen, en het dus dient onderzocht te worden of de verweerders daarbij eenige kontraktuele verplichting onder den voet gelopen hebben, dan wel of zij zonder verwijt moeten blijven;

Dat artikel 11 waarop den oorspronkelijke aanlegger Schrey zich beroept bedingt: dat enkel toonkunstenaars regelmatig ingeschreven bij de T. K. V. zullen deelnemen van het orkest; en in geval een lid van het orkest niet in regel ware met de T. K. V. onder opzicht van bijdragen of alle andere syndikale verplichtingen, zijne tijdelijke schorsing als orkestlid zou kunnen uitgesproken worden door het bestuur van T. K. V. zonder dat tijdens de schorsing de kontraktant iets kan eischen van wege het bestuur van den opera of van T. K. V.;

Aangezien op en zelfs vóór 1 September 1931 de uren der Vertooningen en herhalingen van den K. Vl. Opera waren bekend en aangeplakt geworden, dat bij den aanvang der eerste herhaling op 1 September zekere orkestspelers en o.a. de aanlegger Schrey geweigerd hebben te spelen, dezelfde houding hebben aangenomen op 2 September en dat bij exploit van deurwaarder Jacobs d.d. 2 September is geakteerd geworden de reden die aanlegger voor zijne volhardende weigering beweerde aan te voeren, namelijk: « Wij zijn » bereid onze verbintenis stipt na te leven » indien al de bepalingen van die verbintenissen nageleefd worden. Wij weigeren » dus te spelen met leden vreemd aan T. K. V. »;

Aangezien niet wordt betwist dat al de leden van het orkest van den K. Vl. Opera bij hunne aanwerving, leden waren van de T. K. V. en dat er dus den aanlegger behoorde afdoende te bewijzen dat op voormelden datum 1 en 2 September 1931 enkele dier orkestleden zouden opgehouden hebben regelmatig lid te zijn dier vereniging, en het bestuur der K. Vl. Opera omstandig en duidelijk te hebben ingelicht over de namen dezer leden en over het regelmatig ontslag of besluit van uitsluiting dat hun het lidmaatschap regelmatig zou hebben ontnomen;

Aangezien de verweerders ten stelligste betwisten en altijd betwist hebben over dit alles te zijn ingelicht geworden. Dat de aanlegger noch afdoende bewijst, noch aanbiedt te bewijzen dat deze voorwaarden tot het verrechtvaardigen zijner houding begin September 1931 vervuld waren: dat inderdaad enerzijds tot voor het voeren der debatten voor den Werkrechtersraad van Beroep nog steeds geen bewijs voorgelegd is geworden noch van regelmatig ontslag, noch van eene regelmatige uitsluiting van zekere orkestleden van de T. K. V.;

Dat anderzijds de vage en algemeene bevestigingen van den aanlegger zooals die werden geakteerd in voormeld exploit van deurwaarder Jacobs, zonder vermelding van bepaalde namen van personen, de oorspronkelijke verweerders niet de onontbeerlijke en klare inlichtingen verstrekken die hun moesten toelaten over het door hen aan te nemen gedrag met verantwoordelijke kennis van zake te oordeelen;

Dat evenmin door de afkondiging in het staatsblad d.d. de leden van het nieuw bestuur van T. K. V. Opera kon ingelicht worden over de thans voorgewende regelmatige uitsluiting van zekere orkestleden waarvan in gezegde afkondiging geen woord werd gewaagd;

Aangezien even te vergeefs de aanlegger de bekendheid van hoogerbedoelde uitsluiting sommiger orkestleden bij het bestuur van K. Vl. Opera beweert te mogen afleiden:

1) Van een schrijven dat in Maart 1931 door de vereniging aan die leden is gezonden geworden om ze aan te manen onder bedreiging van uitsluiting, hunne verschuldigde bijdragen van lidmaatschap te betalen. Dat inderdaad eerstens: dit schrijven niet aan het bestuur van den K. Vl. Opera is gericht geworden noch kenbaar gemaakt, en dat overigens uit niets blijkt welk gevolg er aan dit schrijven achteraf is gegeven geworden, zoowel door de aangemaande leden als door het bestuur der vereniging;

2) Uit een later schrijven van Juli 1931 waarbij het nieuw bestuur van T. K. V. zijne wettelijke erkenning door besluit van den Vl. Opera meedeelde. Dat integendeel in ditzelfde schrijven de hoop en de wensch wordt uitgedrukt door het gezegde nieuw bestuur dat nu weldra op nieuw volledig eendracht en eenheid onder al de leden der vereniging zal mogen heerschen, wat allerminst op eene bepaalde uitgesproken en in stand gehouden uitsluiting van sommigen dier leden kan bedoelen te wijzen;

Aangezien het daarenboven aan den aanlegger en zijne partijgenoten aan de gelegenheid niet heeft ontbroken, vóór, op en onmiddellijk na 2 September 1931 zowel schriftelijk als mondeling zich over

al het bovenstaande en het thans door hun beweerde klaar, duidelijk en volledig uit te spreken ten overstaan van de bestuurders van den K. Vl. Opera, en dat zij daartoe zich des te meer verplicht moesten voelen, en dat ook waren; dat deze bestuurders hunnerzijds hun door hunne houding en de door hen gevolgde pleegvormen op voldoende, duidelijke wijze hunne eigene stelling lieten blijken;

Aangezien diensvolgens het zelfs tot op heden niet naar voldoening van recht is bewezen geworden dat de beweerders Derickx en Tokkie begin September 1931 orkestleden hadden aangeworven of in dienst hielden die niet regelmatig lid waren van de T. K. V. en dat zij het ingeroepen artikel 11 van het kontrakt zouden hebben overtreden en grond en aanleiding hebben gegeven tot het verbreken van het dienstkontrakt ten hunnen nadeele;

Aangezien de vordering van den aanlegger Schrey dus ongegrond is en terecht door den eersten rechter is afgewezen geworden;

II. Over de vordering Derickx en Tokkie t/ Schrey.

Aangezien de inleidende dagvaarding d.d. 2 Oktober 1931 er toe strekt den verweerder te doen veroordeelen tot het betalen van 4950 fr. zijnde het bedrag van drie maanden wedde, en gesteund wordt op de beweegreden dat de verweerder Schrey door dienstweigering op 1, 2 September zijn dienstkontrakt met de bestuurders van de K. Vl. Opera heeft verbroken;

Aangezien uit wat hierboven over de vordering van Schrey tegen Derickx en Tokkie wordt gezegd, voldoende blijkt dat den bestuurders van de K. Vl. Opera geen verwijt kan treffen over de wijze op de welke zij hun orkestpersoneel hebben aangeworven en te werk gesteld;

Aangezien regelmatig aangemaand bij exploit van deurwaarder Jacobs d.d. 2 September 1931 om op straffe van verbreking der dienstovereenkomst, zijnen dienst als orkestlid bij de aanvangende herhalingen uit te voeren, en nadien nog eens bij aanbevolen brief van 3 September 1931, met aanzegging dat, indien hij dienzelfden dag om 3 ure niet de derde herhaling zou bijwonen, hij zou ophouden deel uit te maken van het orkest, de verweerder Schrey halsstarrig heeft blijven weigeren als eerste violonist aan die herhaling mee te werken, als rede zijner weigering aangevende de hierboven ongegrond en onbewezen bevonden feiten;

Aangezien aldus de verweerder Schrey lichtvaardig en onregelmatig zich zelf heeft willen rechten, daardoor blijk heeft gegeven van gemis aan tucht en zich aan onrechtmatige contractbreuk heeft schuldig gemaakt. Dat deze ongewettigde dienstweigering des te minder kon geduld worden en kan verschoond worden dat door zijn kontrakt de beroeper Schrey zich verbonden had « mede te werken tot » het welgelukken van de herhalingen en » van de voorstellingen van den K. Vl. » Opera »; (art. 13) en dat er onderling was bedongen dat zodra de orde der diensten was vastgesteld de toonkunstenaar onder geen voorwendsel aan geen een dezer diensten zich mocht onttrekken (art. 5);

Dat daarenboven hij zich met een aantal zijner medeleden verstond om gezamenlijk hunne diensten te weigeren op den vooravond van het openen van het speelseizoen: dat er blijkbaar opgericht was de bestuurders in onoverkomelijke verlegenheid te brengen voor het instand houden van het onontbeerlijk kunstgehalte van de inrichting waarvan zij de verantwoordelijke leiding hadden;

Aangezien men zich te vergeefs afvraagt inderdaad welk onoverkomelijk beletsel en ernstig bezwaar er voor den beroeper en zijne meeninggenoten bestond, om, in afwachting dat de door hen vorgebrachte bewering regelmatig en overtuigend bewezen wordt, hunne plaats in het orkest te hernemen naast speelmakkers met dewelke zij ook maanden te voren zij aan zij hadden gewerkt al bestonden toen reeds evenals thans de ernstige inwendige twisten en oneenigheden in den schoot der toonkunstenaars vereniging;

Aangezien de beroeper oorspronkelijke verweerder, de gevolgen zijner ongewettigde en lichtvaardige handelwijze moet dragen, en overeenkomstig de wet van 1922 op het bedieningskontrakt gehouden is tot het betalen van eene schadevergoeding gelijk staande met drie maanden loon, zegge 4950 fr.;

Aangezien uit al het bovenstaande voldoende blijkt dat er geen rede of aanleiding toe bestaat de debatten en de uitspraak over het tegenwoordig geding te

verdagen tot na de uitspraak van de strafrechtbank over de strafrechtelijk onderzoek dat heet gaande te zijn tegen zekere orkestleden naar aanleiding van hunne overlegde weigering om met speel- en beroepsgenoten samen te werken;

Dat inderdaad deze strafrechtelijke vervolging eerstens den beroeper Schrey niet betreft, en verders klaarblijkelijk steunt op de stelling dat, door van het hierboven bedoeld artikel 11 van het kontrakt eene toepassing te hebben gedaan als onder de omstandigheden hierboven herinnert, de vervolgde orkestleden een aanslag hebben begaan op de vrijheid van vereniging of en de vrijheid van den arbeid, terwijl voor de beslechting van tegenwoordig geding de onwettelijkheid van gezegd artikel 11 en de strafbaarheid van het gedrag der dienstweigerende orkestleden onverlet en buiten bespreking kan blijven en is gebleven;

Om deze redenen:

De werkrechtssraad van Beroep, Kamer voor Bedienden, alle verdere en tegenstrijdige beslitselen verwerpende, verklaart het beroep van de partij Schrey regelmatig in den vorm en ontvankelijk en daarover recht doende ten gronde, verklaart het ongegrond, bekrachtigt het bestreden vonnis, verwerpt als ongegrond de vraag tot verdaging, en veroordeelt den beroeper tot de kosten van eersten aanleg en van beroep.

Ingezonden Bijdragen

PANDGEVING VAN AKTIEN

De pandgever bewaart alle rechten die niet in tegenstrijd zijn met het bezit, dat hij verliest door de pandgeving. De pandgeving immers brengt geene overmaking mede van eigendom.

De pandgever van actiën heeft het recht te stemmen in de algemeene vergaderingen, inschrijvingen te doen bij het oproepen van fondsen, enz...

Maar hoe zal hij die rechten uitoefenen? De pandhebber mag het bezit niet verliezen van zijn actiën. Als hij deze afgeeft aan den pandgever, verliest hij intusschentijd alle recht op den pand. De pandgever moet anderzijds zijn recht kunnen uitoefenen.

Om tot de eerbiediging te komen van heider rechten, neemt men toevlucht tot eenen derden persoon die het bezit bewaart in naam van den pandhebber, b.v. eene bank. Deze geeft een bewijs dat zij behoudster is der actiën in naam van de twee belanghebbenden, den pandgever en den pandhebber.

't Is hetgeen vonnissen twee beslissingen van Brussel.

Rechtb. Brussel 13 Febr. 1922: Pas. 1922, III, 154.

Le créancier, qui a reçu en gage des actions, lesquelles à certains moments doivent sortir de ses mains, a accepté les conséquences qu'entraîne la nature de son gage, tel le dépôt des actions pour participer à une souscription d'actions nouvelles et l'accord à conclure avec le débiteur à cet égard.

Brussel 19 Juni 1896: Pas. 1896, II, 273.

Le créancier gagiste ne peut, s'il n'y a eu stipulation contraire lors de la constitution du gage, refuser de déposer provisoirement ces actions dans une banque, soit pour permettre à l'actionnaire de voter aux assemblées générales, soit pour recevoir de nouvelles feuilles de coupons

ou de dividendes, ou pour échanger des titres anciens contre des titres nouveaux.

Les droits de créanciers sont entièrement sauvegardés par le dépôt fait par lui des actions engagées, avec la mention qu'il en confie le dépôt à la maison de banque désignée par le conseil d'administration de la société, à charge pour cette banque de les détenir en son nom et avec l'obligation de ne les restituer qu'à lui.

* * *

Hoe geeft men actiën in pand?

Bij enkele overmaking der titels voor de actiën aan drager. Deze pleegvorm is envoldoende voor de nominatief actiën: dezer eigendom wordt bestatigd door de inschrijving in den socialen register; de overmaking voor pand eischt denzelfden pleegvorm. (1)

Men kan ook zijne toevlucht nemen tot de beteekening der overmaking aan de maatschappij.

Een arrest van 29 October 1886 aanzag de beteekening als onvoldoende (Pas. 1886, I, 362).

Andere arresten beschouwen de beteekening als voldoende:

Verbr. 3 Dec. 1896: Pas. I, 35; 2 Dec. 1851: Pas. 1851, I, 324.

Brussel 11 Dec. 1889: Pas. 1890, II, 88; 21 Dec. 1882: Pas. 1883, II, 243.

Luik 18 Dec. 1895: Pas. 1896, II, 117.

Merkt wel op dat bij de overschrijving en de notificatie de afgaaf van den titel vereischt is:

Brussel 21 April 1888: Pas. 1888, II, 275.

J. DE GLAS.

(1) Een arrest van 11 Juli 1889 (Pas. 1889, I, 275) schijnt het tegenovergestelde te zeggen als men stilstaat bij de aantekening der Pasicrisie. Doch de tekst van het arrest bewijst het tegenovergestelde.

VLAAMSCHE JURISTEN,

Gebruikt en verspreidt de Vlaamsche wetenschappelijke rechtslitteratuur.

Prof. M. A. KLUYSKENS: Beginselen van Burgerlijk Recht.

I. De Verbintenissen (2e druk).

II. De Erfenissen.

III. De Schenkingen en Testamenten.

Prof. M. N. GUNZBURG: Het Huwelijkscontract.

Prof. M. L. FREDERICQ: Beginselen van het Belgische Handelsrecht. I en II.

Prof. M. P. BELLEFROID: Dictionnaire Français-Néerlandais des termes de droit (3e druk).

Bibliographie

JULIEN BONNECASE: Philosophie de l'imperialisme et science du droit. Bordeaux. — Delmas 1932.

In razend tempo verschijnen de boeken van Prof. Bonncase. Als een lawine zoo onweerstaanbaar vloeien elk jaar ettelijke lijvige boekdeelen uit zijn pen. Van de veelschrijvers heel hij voorzerker het record. Of de degelijkheid in verhouding is met den omvang dezer productie is een andere vraag. Burgerlijk recht, algemeen handelsrecht, zeerecht, rechtsgeschiedenis en rechtsphilosophie worden in bonte verscheidenheid behandeld. Dit uitgebreid veld schijnt echter dezen onrustigen geest geen ruimte genoeg te bieden en voortdurend fladdert hij rond het werk van alle mogelijke letterkundigen, van ontelbare essayisten, geschiedschrijvers en wijsgeeren en uit dit alles wordt dan een kaledioscoop samengesteld die meer heeft van een cubistisch doek dan van een wetenschappelijk werk.

Het laatste werk van Bonncase, dat voor enkele weken verscheen (is het vandaag nog het laatste?) heeft, evenals zijn vorige werken op het gebied van de rechtsphilosophie, hetzelfde verward, onsamenhangend en gekunsteld karakter; het blijft even oppervlakkig en het is even

weinig persoonlijk. Wanneer men kennis heeft van de vorige werken van Bonncase vraagt men zich eerst en vooral af waarom hij deze « Philosophie de l'imperialisme et science du droit » in de wereld heeft gezonden. Inderdaad er is in dit boek niets te vinden dat niet reeds vermeld was in zijn vroegere geschriften en voornamelijk in zijn « Science du droit et romantisme » en hier evenals daar komt heel het betoog neer op het uitwerken eener tegenstelling tusschen wat schrijver noemt het juridisch classicisme en romantisme, waarbij hij het eerste huldigt en het tweede verwerpt.

Geeft schrijver ons nu eenig nieuw criterium voor het onderkennen van den grondslag van het recht en voor de verklaring zijner gelding. Allermint. Bonncase is getroffen geworden door de talrijke studies die verschenen zijn over het romantisme ter gelegenheid der honderdste verjaaring van den opbloei der romantiek met de daarin kwistig verspreide beschouwingen over den invloed van het gevoel in de romantische letterkunde. Dadelijk was het boek « Science du droit et romantisme » klaar. Alle invloed van het gevoel of zelfs van welkdanige psychologische elementen in het recht werd gecomplexiseerd als juridisch romantisme terwijl het classicisme in laatste aanleg neerkwam op een eerherstel van het natuurrecht.

Zoals men ziet bracht het werk niets nieuws doch zulks sloot niet uit dat het waarde zou kunnen gehad hebben door zijn wetenschappelijke behandeling, zijn methode, zijn wijze van gedachten samen te binden en voor te stellen. Dit alles echter missen wij zoozeer bij Bonncase. Eerst en vooral bestaat het boek hoofdzakelijk uit ellenlange uittreksels uit alle mogelijke schrijvers en is het meer een bloemlezing dan een origineel werk. Op de 700 blz. waaruit het bestaat zijn er stellig niet meer dan een paar honderd van de hand van den schrijver. Deze methode van schaar en lijmpot is ten zeerste onbehaaglijk, maar hoeft niet noodzakelijk afbreuk te doen aan de werkelijke waarde van een boek. Doch na die 700 blz. doorlopen te hebben vraagt men zich te vergeefs af wat ons de inleiding in de rechtswetenschap van het begrip romantisme wel heeft kunnen bijbrengen, wat wij in het domein der rechtsphilosophie, waar thans zoozeer getracht wordt naar de toepassing eener strenge methodiek, te verwachten hebben van vage literaire ideologieën die men op de meest kunstmatige wijze met rechtsproblemen in verband tracht te brengen.

Bonncase houdt echter vol en zijn nieuw boek dat, zoals hooger gezegd hetzelfde thema behandelt als dit over het juridisch romantisme, sluit thans aan bij het werk van Ernest Seillière. Deze merkwaardige kenner van de Duitsche romantiek zal wel nooit gedroomd hebben dat zijn geschriften eens het uitgangspunt zouden zijn van eene rechtskundige studie.

In het eerste gedeelte van het werk wordt aan de hand van zeer lange uittreksels de gedachte van Ernest Seillière gekenschetst. Onder imperialisme wordt hier verstaan elk psychologisch streven, elk mysticisme, elke drang naar macht van het individu en aan de basis van dit alles ligt een goedmoedigheid dat kenschetsend zou zijn voor den modernen mensch. Men mag dus het imperialisme van Seillière niet verwarren met hetgeen men gewoonlijk verstaat door politiek imperialisme.

Het geldt bij hem een individueel of sociaal streven waarbij de enkeling invloed wenscht uit te oefenen op zijn omgeving en den geest van andere aan den zijnen te onderwerpen.

Dit imperialisme kan nu redelijk of onredelijk uitgeoefend worden en het betoog van Seillière komt er op neer aan te toonen dat de romantiek een slecht begrepen imperialisme is, die de krachten van het instinct en van het onderbewustzijn de overhand laat halen boven de rede.

Men weet hoe schitterend Seillière deze thesise heeft ontwikkeld in de lange reeks werken welke hij geschreven heeft.

Hoe geschiedt nu bij Bonncase de verbinding tusschen de letterkundige gedachten van dezen glanzenden essayist met de rechtswetenschap.

Bonncase gaat in de geschiedenis de evolutie na van het politiek imperialisme, behandelt de stellingen van Gobineau, den angel-saksischen expansiedrang en gewaagt nadien van het sociaal imperialisme dat sinds de Fransche revolutie meer en meer uitbreiding zou genomen hebben. En plotseling op blz. 133 van het boek wordt eindelijk met de deur in huis gevallen en bevestigd schrijver dat men in de rechtswetenschap, zonder verklaring en zonder overgang, onverwacht gekomen is tot de democratische en sociale gedachten, die elk bestaan van individuele rechten ontkennen en waarin Bonncase de uiting ziet van wat hij noemt « l'Impérialisme social ».

En hier wordt nu hoofdzakelijk te velde getrokken tegen de leerstellingen van Leon Duguit. Doch schrijver gaat verder en gewaagt ook van wat hij noemt het juridisch mysticisme dat hij verwezenlijkt acht zoowel in de verouderde gedachte van de onfeilbare waarde der juridische teksten, zoals dit begrepen werd door de school der exegeten, als in het nieuwere begrip der « institution » dat vooral door Geny en Renard vooruitgezet is geworden.

De behandeling van deze verschillende hoofdstukken getuigt van een onbetwistbare begripsverwarring. In Duguit ziet schrijver niets anders dan dengene die opgekomen is tegen het oude begrip van individueel recht. Als dusdanig zou deze stelling niet bij de zoogenaamde juridische romantiek diene geteld te worden. Doch Bonncase ziet heelemaal de werkelijke beteekenis van de geschriften van Duguit over het hoofd. Dat dit werk zou ontstaan zijn plotseling zonder eenigen overgang is een miskenning van de geleidelijke evolutie die de sociologische school in Frankrijk heeft doorgemaakt. Doch de hoofdbeteekenis van Duguit die als voornaamste streven had een rechtswetenschap te grondvesten, die los zou staan van alle dogma en van alle natuurrechtelijke metaphysiek, blijft volledig buiten beschouwing. Er wordt ook geen aandacht gewijd aan de groote tegenspraak die zich voordoet in het werk van Duguit zelf en hoe hij namelijk in zijn laatste geschriften het recht, dat hij steeds had voorgesteld als iets volstrekt objectiefs, volledig tot subjectieve elementen terugbrengt. Duguit doodeenvoudig bestempelen als een juridisch romantiek in den zin waarin Seillière het romantisme verstaat, heeft niet de minste beteekenis. Duguit is niet met één woord te karakteri-

riseeren. In Duguit hebben wij eerst en vooral het waardevolle streven om de rechtswetenschap op eigen grondslagen te vestigen en ze los te maken van buitenrechtelijke elementen, terwijl zij van den anderen kant toch volledig haar plaats zou vinden in de werkelijkheid, en daarnaast vinden wij er de groote tegenspraak in van een objectieve norm uit subjectieve gegevens te willen afleiden.

Over dit alles gewaagt Bonncase niet en zijn uiteenzettingen over Duguit laten volledig, zoowel de waardevolle als de betwistbare elementen van zijn werk, in het duister.

De stelling van Bonncase dat alle psychologie in het recht slechts een verwerplijk romantisme zou zijn, miskent volledig de moderne onderzoekingen die zoo wat in alle landen gaande zijn en waarbij de psychologische werking van het rechtsbewustzijn wordt uitgediept. Al die gewichtige vraagstukken waarmede de moderne rechtsphilosophie zich zoo terdege bezighoudt en waarin zulke merkwaardige uitkomsten in de laatste tijden zijn bereikt schijnen Bonncase volledig onbekend te zijn en men vindt er niet het minste spoor van in zijn boek, dat nochtans de synthese wil vormen van de evolutie der algemeene rechtsbeginselen in den laatste tijd.

Mijn besluit is dan ook, dat het beginsel van romantisme zoomin als dat van imperialisme in den zin waarin deze termen bij schrijver gebruikt worden, ons iets kunnen leeren. Men zou op de wijze van Bonncase kunnen voortgaan en het recht in verband brengen met alle mogelijke modestroomingen en morgen boeken uitgeven over juridisch impressionisme of expressionisme. Dit alles blijkt toch niets anders te zijn dan zuivere fantasie en gemakkelijke veelschrijverij die niet het minste aarde aan den dijk brengt en die volledig blijft buiten de sfeer van de wetenschappelijke algemeene rechtstheorie.

Werken als diegene van Prof. Bonncase, die niets anders bieden dan oppervlakkige samenstellingen van literaire essays met vage algemeenheden uit de rechtslitteratuur, worden al te dikwijls gemakkelijk opgeheld en onverdiend geloofd, opdat ook eens de aandacht zou mogen gevestigd worden op hun volstrekte waardeeloosheid op het gebied van het wetenschappelijk onderzoek.

René VICTOR.

Balieleven

Vlaamsche Conferentie der Balie van Antwerpen

BEZOEK DRUKKERIJ PATRIA

Op Zaterdag 27 Februari bracht de Vlaamsche Conferentie der Balie van Antwerpen een bezoek aan de uitgeverijfirma en drukkerij Patria. Een twintigtal leden waren aanwezig en werden ontvangen door de afgevaardigde beheerder M. Van Opstraete, alsook door andere leden van den be-
reerraad en der redactie.

Na korte voorstelling werd onmiddellijk het bezoek der instelling aangevat.

De afdeling der linotypes kwam eerst aan de beurt. De vakkundige leider gaf volledigen uitleg over de werking hiervan, — het zetten van een regel, het automatisch in vorm gieten ervan, en de automatische terugklasseering der lettervormen. Wij zien daar ongeveer tien van deze moderne zetapparaten.

Vervolgens bezichtigten we de redaktiekamers van waaruit de tekst vertrekt voor de talrijke tijdschriften die wekelijks verschijnen bij Patria, en nemen er ter loops kennis van de uitgebreide dokumentatie die er berust.

Verder zien wij de in blad gebrachte teksten en clichés overgebracht op karton en daarna in half rond vormen hergoten en met het galvanosysteem met eene laag koper of nikkel bedekt naar gelang het gewenschte weerstandsvermogen. De drukkerij is verder in volle werking en de persen drukken terzelfdertijd in verschillende kleuren, de tijdschriften die daarna geheel gereed tot verkoop te voorschijn komen.

We gaan vervolgens naar de fotografische afdeling waar wij kennis nemen van de meest moderne wijze om fotos te vervaardigen, te vergroten en op clichés over te brengen.

De fotografische reporter der Wereldrevue was er onmiddellijk bij om een kiekje te nemen van den groep der Vlaamsche Conferentie op het oogmerk dat de leden de gereedgemaakte clichés van het aanstaande nummer aan het bezichtigen waren.

Van de belangrijkheid der fotografische instelling kunnen wij ons in het geheel geen gedachte vormen, wanneer wij in een tijdschrift fotos te zien krijgen.

Het bezoek loopt verder naar de handzetterij, boekbinderij, en afdeling verzending, om eindelijk te komen in de groote zalen van den boekhandel.

Na gedurende meer dan twee uur deze heel belangwekkende drukkerij langs alle kanten doorlopen te hebben waren wij gekomen aan het einde van ons bezoek.

Den Heer Firmin Mortier, in naam van den beheraad bedankte de Vlaamsche Conferentie voor hare belangstelling en wees op de pogingen door Patria gedaan om belangstelling te wekken voor Vlaamsche lektuur, en noodigde ten slotte de leden uit den eerewij te drinken die ondertusschen geschonken werd. Tevens werd door den Heer Mortier, ter beoordeeling der leden der Vlaamsche Conferentie, een exemplaar overhandigd der talrijke Patria-uitgaven, alsook van een prachtig boek van Dr. Delfos over 1302.

Meester Jules Franck, voorzitter der Vlaamsche Conferentie in zijn antwoord, wees er op dat de dankbetuigingen verschuldigd waren door de leden der Vlaamsche Conferentie.

Dat Patria een groote drukkerij bezat was algemeen geweten, maar niemand van ons, zegde hij, en het is wel zoo, had kunnen vermoeden hier zulke verrassende ontdekkingen te beleven. Hij richtte in het bijzonder een woord van dank aan den Heer Van Opstraete die zoo welwillend was heel de Patria-instelling ter bezichtiging open te stellen.

Uitgever: Drukk. « Mercurius »

Best.: R. Van Cauteren

Korte Ridderstraat, 22, Antwerpen. — Tel.: 200.95

UITGAVEN VAN HET RECHTSKUNDIG WEEKBLAD

Zal binnen kort verschijnen:

De Wet betreffende de Vergoeding der Schade, voortspuitende uit Arbeidsongevallen

met aantekeningen en tekst van de Koninklijke en Ministerieele besluiten, barema's en bestuurlijke onderrichtingen

door

Mr. RENE DE JONGH, advokaat

Een boekdeel in 8° van ongeveer 300 bladzijden